

کلیات و برنامه سطح سه رشته تاریخ تشیع

مادة ۱/ عنوان

عنوان رشته، تاریخ تشیع در مقطع سطح سه است.

مادة ۲/ تعریف

سطح سه تاریخ تشیع، از شاخه‌های تاریخ اسلام است که در آن، طلاب به آموزش روشمند تاریخ تشیع و شیعیان، انشعابات، قیام‌ها، دولت‌ها و مراکز شیعی، نقش محوری امامان معصوم(ع) و شیعیان در فرهنگ و تمدن اسلامی می‌پردازند و توانایی پاسخگویی به نیازها و تحقیق در حد تحلیل و بررسی مسائل مربوط و تدریس آن را پیدا می‌کنند و در پایان، موفق به دریافت دانشنامه این رشته می‌شوند.

مادة ۳/ اهداف

1. تبیین عوامل تأثیرگذار بر فراز و نشیب تاریخ تشیع
2. تبیین و بررسی نقش تشیع به عنوان يك حقیقت اثرگذار و تعالی‌بخش در تاریخ تمدن بشری؛
3. تبیین هویت تاریخی تشیع و ایجاد توان دفاع روشمند از آن؛
4. افزایش توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی و زمینه‌سازی جهت گسترش پژوهش در حوزه تاریخ تشیع
5. تربیت نیروهای متعهد و توانمند در حوزه تاریخ تشیع، در عرصه‌های پژوهش، آموزش و تبلیغ؛
6. شناخت و ایجاد توانمندی فهم منابع و مآخذ مرتبط با مباحث تاریخ تشیع؛
7. زمینه‌سازی برای تربیت استاد دروس مرتبط با تاریخ تشیع در سطح ۱ و ۲؛
8. تربیت طلاب مستعد، جهت ورود به سطح علمی بالاتر؛
9. ایجاد توان تتبع و تحقیق در زمینه فقه و اصول و استفاده از منابع فقهی و اصولی.

مادة ۴/ سیاست‌ها

1. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛
2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و علمی؛
3. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی، با اهتمام به سنت‌های حسنة حوزوی؛
4. تکیه بر آموزش موضوعات و مسائل اصلی رشته؛
5. تأکید بر روزآمدی و پویایی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی؛
6. تأکید بر شناسایی و تشویق استعدادهای برتر در زمینه تحقیق و تدریس؛
7. اهتمام به تقویت تعهد دینی و دفاع از نظام مقدس اسلامی؛
8. تأکید بر آموزش پژوهش‌محور؛
9. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد شرائط لازم؛
10. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر اجرای آن.

مادة ۵/ ضرورت و اهمیت

1. اهمیت شناخت تاریخ تشیع به عنوان هویت مذهبی شیعه در احیاء و تحکیم مبانی مذهب راستین تشیع و توسعه آن؛

2. ماموریت حوزه در تربیت متخصصان و پژوهشگران برجسته، در زمینه **تاریخ تشیع**
3. نیاز امت و نظام اسلامی به تبیین درست **تاریخ تشیع** و پاسخگویی به شبهات تاریخی.

مادة ۶/ نظام آموزشی

نظام آموزشی این رشته، نیم سالی درسی و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان نامه، حداقل شش نیم سال و حداکثر هشت نیم سال است.

مادة ۷/ شرایط کلی پذیرش

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی، بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب
2. دارا بودن مدرک علمی سطح دو
3. قبولی در آزمون ورودی^[۱] و مصاحبه علمی

مادة ۸/ جدول دروس پیش‌نیاز

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	کلیات تاریخ جهان	۳۲	شناخت کلیات تاریخ جهان، اقوام، فرهنگ‌ها و تمدن‌های مهم
۲	مآخذشناسی تاریخ اسلام	۱۶	شناخت منابع تاریخ اسلام و تبیین جایگاه علم تاریخ و سیر تحول آن نزد مسلمانان و تأثیر قرآن و سنت بر این علم
۳	تاریخ صدر اسلام	۳۲	بررسی گزارش‌های مربوط به حوادث مهم تاریخ اسلام، از آغاز تا سال ۳۵ هجری
۴	تاریخ اهل بیت (ع)	۳۲	بررسی حوادث مهم زندگی اهل بیت و ائمه معصومین (ع) از سال ۳۵ هجری تا پایان دوران غیبت صغری
۵	سیره اهل بیت (ع)	۳۲	تبیین موضوعی سیره پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین (ع) در ابعاد گوناگون
۶	تاریخ تشیع	۳۲	شناخت و بررسی سیر تاریخی شیعه، فرق و دولت‌های مهم شیعی از آغاز تا کنون و تبیین مرجعیت و نیابت امام در دوران غیبت کبری
۷	تاریخ اُمویان و عباسیان	۳۲	بررسی ظهور و سقوط اُمویان و عباسیان و حکومت‌های مهم این دوره، همراه با تبیین مواضع و نقش ائمه (ع)
۸	تاریخ معاصر ایران	۳۲	بررسی تحولات مهم ایران از مشروطیت تا کنون، با تأکید بر تحولات مهم فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی بعد از انقلاب اسلامی
۹	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۳۲	تبیین چگونگی شکل‌گیری فرهنگ و تمدن اسلامی، عوامل و موانع رشد و گسترش آن همراه با بیان آثار
۱۰	زبان انگلیسی (عمومی) ۱ و ۲	۳۲+۶۴	ایجاد توان درک مطلب و ترجمه متون ساده انگلیسی
	نظری عملی	۳۶۸	
جمع ساعت‌ها		۳۶۸	

تبصره: فارغ التحصیلان سطح ۲ گرایش تاریخ اسلام و طلابی که دروس پیش نیاز را در مراکز معتبر گذرانده باشند، در صورت مطابقت هشتاد درصدی سرفصل‌ها، از گذراندن این دروس معاف هستند.

ماده ۹/ عناوین و مشخصات کلی دروس

ردیف	عنوان درس	ساعت
۱	دروس عمومی سطح ۳	۶۰۸
۲	دروس مشترک رشته‌های تاریخی	۳۵۲
۳	دروس اختصاصی تاریخ تشیع با پایان‌نامه	۷۰۴
جمع ساعت‌ها		۱۶۶۴

ماده ۱۰/ عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

الف. دروس عمومی سطح ۳

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه، طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیه العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی، طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایه‌الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
۳	عربی معاصر	۳۲	ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه تاریخ
۴	روش تحقیق پیشرفته	۱۶+۳۲ نظری عملی	کسب مهارت‌های تحقیق و پژوهش در مسائل تاریخی، با آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع
۵	روش تدریس	۱۶+۳۲ نظری عملی	ایجاد توان مهارت تدریس، با آموزش روش‌ها و فنون کلاس‌داری و ارزشیابی
جمع ساعت‌ها		۶۰۸	

ب. دروس مشترک تمام رشته‌های تاریخی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف دروس
۱	علوم حدیث و تاریخ اسلام	۳۲	شناخت رابطه علوم حدیث (رجال، درایه و فقه‌الحدیث) با تاریخ اسلام و بیان نقش و کاربرد آن در نقد و بررسی گزارش‌ها و متون تاریخی

۲	علم کلام و تاریخ اسلام	۴۸	شناخت رابطه علم کلام با تاریخ اسلام و بیان نقش رویکرد کلامی در بررسی گزارش‌های تاریخی به ویژه در مورد پیامبر اکرم (ص) و ائمه (ع)
۳	تاریخ فرق و مذاهب اسلامی	۳۲	آشنایی با پیدایش، سیر تاریخی، اندیشه‌ها، مشاهیر، آثار فکری و فرهنگی فرق و مذاهب مهم اسلامی
۴	فلسفه تاریخ	۳۲	آشنایی با علم تاریخ، قوانین و سنن حاکم بر تاریخ، عوامل محرک و فرجام‌شناسی تاریخ
۵	تاریخ‌نگاری	۱۶	شناخت چگونگی شکل‌گیری و سیر تاریخی تاریخ‌نگاری در میان مسلمانان و تبیین جریان‌ات مهم آن
۶	زبان انگلیسی ۱ و ۲	۳۲+۶۴ نظری عملی	کسب توان لازم در مطالعه متون ساده تاریخی از طریق آشنایی با واژه‌ها و اصطلاحات تاریخی به زبان انگلیسی
۷	متون تاریخی ۱	۱۶+۳۲ نظری عملی	کسب توان فهم متون اصیل تاریخی به عربی قدیم با خواندن متن و شناخت واژه‌ها، اصطلاحات و ساختار
۸	متون تاریخی ۲	۱۶+۳۲ نظری عملی	کسب توان فهم متون تاریخی به عربی جدید با خواندن متن و شناخت واژه‌ها، اصطلاحات و ساختار
جمع ساعت‌ها			۳۵۲

ج. دروس اختصاصی تاریخ تشیع

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف دروس
۱	سیره معصومان (ع) ۱ و ۲	۶۴	شناخت سبک و اصول رفتاری معصومان (ع) در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی
۲	نقد نظریات پیدایش تشیع	۳۲	شناخت، بررسی و نقد نظریات مربوط به مفهوم و تاریخ پیدایش تشیع
۳	قیام‌های شیعی	۳۲	شناخت ماهیت، زمینه‌ها، روند شکل‌گیری، اهداف و پیامدهای قیام‌های شیعی
۴	حکومت‌های شیعی (۱)	۳۲	شناخت حکومت‌های شیعی و نقش آنان در تحولات جهان اسلام و گسترش تشیع (از آغاز تا قرن هفتم)
۵	حکومت‌های شیعی (۲)	۳۲	شناخت حکومت‌های شیعی و نقش آنان در تحولات جهان اسلام و گسترش تشیع (از قرن هفتم تا کنون)
۶	تاریخ فرق شیعه	۳۲	شناخت زمینه‌ها و عوامل پیدایش فرقه‌های شیعی و آشنایی با آراء و اندیشه‌های آنان

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف درس
۷	تاریخ اندیشه‌های سیاسی شیعه	۳۲	شناخت مبانی، شاخص‌ها و سیر تحول اندیشه‌های شیعه در عرصه سیاست و حکومت از آغاز تاکنون
۸	جغرافیای تاریخی شیعه	۳۲	شناخت زمینه‌ها، عوامل و ابعاد پراکندگی شیعه در مناطق مختلف جهان از آغاز تا انقلاب اسلامی ایران
۹	شیعه در عصر حاضر	۳۲	شناخت چگونگی پراکندگی جغرافیایی و وضعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی شیعیان جهان پس از انقلاب اسلامی
۱۰	مآخذشناسی تاریخ تشیع	۳۲	معرفی و تحلیل منابع و مآخذ مهم تاریخ تشیع به ترتیب تاریخ
۱۱	شیعه و تمدن اسلامی (۱)	۳۲	شناخت نهادها و نظام‌های آموزشی، به ویژه حوزه‌های علمیه و تبیین نقش آنها در حیات فکری و سیاسی شیعه و فرهنگ و تمدن اسلامی
۱۲	شیعه و تمدن اسلامی (۲)	۳۲	شناخت مهم‌ترین دانشمندان شیعه و آثار و خدمات علمی آنان در عرصه‌های گوناگون علمی و فرهنگی مانند: طب، صنعت، هنر و رسانه
۱۳	تاریخ اجتماعی شیعه (۱)	۳۲	شناخت آداب و رسوم، رفتارها و روابط اجتماعی شیعیان به صورت تاریخی
۱۴	تاریخ اجتماعی شیعه (۲)	۳۲	شناخت چگونگی روابط اجتماعی و فرهنگی شیعیان امامی با پیروان دیگر فرق و ادیان
۱۵	مستشرقان و تاریخ تشیع	۳۲	آشنایی با استشرق و شناخت و بررسی رویکردها و دیدگاه‌های مستشرقان در حوزه تاریخ تشیع
۱۶	پایان‌نامه	۹۶+۹۶ عملی	ارائه یک پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در یکی از مسائل تاریخ تشیع
جمع ساعت‌ها		۷۰۴	

[۱]. برخی از کتاب‌های مهم تاریخی که در سطح ۲ گرایش تاریخ اسلام خوانده می‌شود، از منابع آزمون ورودی است.

برای مشاهده سایر رشته‌های تخصصی سطح سه کلیک کنید